

การพัฒนาารูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ
ร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสathan)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

DEVELOPING A DIGITAL AGE LEARNING MANAGEMENT MODEL THROUGH
ACTION RESEARCH AND PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY: A CASE
STUDY OF ANUBAN CHUN SCHOOL (BAN BUA SATHAN)
TEACHERS. UNDER THE OFFICE OF PHAYAO
PRIMARY EDUCATIONL SERVICE AREA 2

ลักษณา จันธิมา¹
Laksana Chantima¹

Corresponding Author E-mail: laksanachantima0903@gmail.com

Received: Sep 04, 2025; Revised: Oct 09, 2025; Accepted: Dec 15, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบ เป็นการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยสำรวจสภาพและความต้องการของครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสathan) 30 คน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ทรงคุณวุฒิ 9 คน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2567 กับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสathan) 30 คน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบโดยการประเมินในด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสรุปข้อมูล แบบสัมภาษณ์ และประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สรุปได้ว่า การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและเกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย ระบบงานและกลไก กระบวนการบริหาร และการประเมิน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.65) 3) ภายหลังจากใช้รูปแบบ ครูมีการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยรวมในภาคเรียนที่ 1/2567 คะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 107 และภาคเรียนที่ 2 มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 111.53 แสดงว่าภายหลังจากใช้รูปแบบครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสูงขึ้น และ 4) ครูมีความคิดเห็นต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.65) และจากการสะท้อนผล พบว่า มีการเตรียมความพร้อมของครูก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ควรจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ การให้ความรู้ การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล, กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

¹ผู้อำนวยการสถานศึกษา, โรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสathan) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

¹Director, Anubanchun School (Ban Bua Sathan) The Phayao Primary Educational Service Area Office 2

Abstract

This research aimed to 1) study the fundamental data necessary for model development, 2) develop a management model, 3) implement the model, and 4) evaluate the model. This research and development study was conducted in four phases. Phase 1 involved studying fundamental data through a survey of conditions and needs of 30 teachers at Anuban Chun School (Ban Bua Sathan), reviewing relevant documents and research, and interviewing 9 experts. Phase 2 involved developing the model and verifying its appropriateness with 5 experts. Phase 3 involved implementing the model during the 2024 academic year with 30 teachers from Anuban Chun School (Ban Bua Sathan). Phase 4 involved evaluating by evaluating factors, processes and outputs. Research instruments included survey forms, data summary forms, interview forms, and evaluation forms. Data were analyzed using means, standard deviations, and content analysis.

The research findings revealed that: 1) The fundamental data study indicated that developing teachers' capabilities in digital age learning management and achieving tangible outcomes could be accomplished through action research processes combined with professional learning community processes. 2) The developed model comprised 5 components: principles, objectives, systems and mechanisms, management processes, and evaluation, with an appropriateness level rated as highest (mean = 4.65). 3) Following model implementation, teachers' overall digital age learning management in the first semester of 2024 showed an average total score of 107, while the second semester showed an average total score of 111.53, indicating that teachers' digital age learning management skills improved after using the model. 4) Teachers' opinions toward the model were at the highest level (mean = 4.65), and reflections on model implementation revealed the need for teacher preparation before participating in activities, provision of learning materials and knowledge transfer, and continuous monitoring and evaluation.

Keywords : Digital Age Learning Management, Action Research Process, Professional Learning Community

บทนำ

วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทย 4.0 ขับเคลื่อนประเทศด้วยการวิจัยและนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบการศึกษาให้มีสมรรถนะสูง คือ มุ่งเน้นการผลิตคนตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นในการยกระดับคุณภาพการศึกษา อาทิเช่น ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะตามหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบเพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ให้กับผู้เรียน จัดการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในรูปแบบและกระบวนการส่งต่อในระดับที่สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2566: 1)

จากการศึกษาข้อมูลปัญหาการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของไทย พบปัญหาหลายประการ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ปัญหาความไม่พร้อมของอุปกรณ์การเรียนอย่างคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตและอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 59.8 นักเรียนระดับประถมศึกษาเพียงร้อยละ 28.4 มีคอมพิวเตอร์สำหรับใช้งานเอง ร้อยละ 73.2 มีสมาร์ตโฟนสำหรับใช้งานเอง และร้อยละ 13.2 มีแท็บเล็ตสำหรับใช้งานเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2565: ข) 2) ปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จากรายงานการศึกษาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจากผลการทดสอบ O-NET ย้อนหลัง 8 ปี พบปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ การอ่าน ปัญหาเด็กอ่านไม่คล่องเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และปัญหาเด็กไม่รักการอ่าน ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและไม่มีเป้าหมายในการเรียนและเป้าหมายในชีวิต และมีสมาธิสั้น สาเหตุเนื่องมาจากมีปัญหาจากหลักสูตร วิธีการสอน การเรียน และการวัดผลที่ถูกกำหนดจากส่วนกลางให้เน้นการสอนตามตำราให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลและฝึกในระดับพื้นฐานทางวิชาการมากกว่าการสอนให้ผู้เรียนรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ คิดวิเคราะห์ พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และสังคม หลักสูตรขาดความยืดหยุ่นไม่ทันต่อความต้องการของโลกและสังคม ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบริบทที่แตกต่างหลากหลาย การจัดการเรียนการสอนล้าสมัย การวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบเดิม ครูขาดทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2564: ฉ-ช) 3) ปัญหาด้านการเรียนออนไลน์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ทำให้เด็กขาดปฏิสัมพันธ์และสมาธิ และ 4) ปัญหาด้านการปรับตัวและทักษะ พบว่า ครูหลายคนที่มีอายุมากคุ้นชินกับการสอนแบบปกติ ต้องปรับตัวมาก และความไม่พร้อมของผู้เรียนในการเรียนออนไลน์ และการขาดทักษะดิจิทัล (พระมหาเมธี จันทวีโส และคณะ. 2565: 61-68)

จากข้อมูลการประชุมครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) และเอกสารรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา พบว่า แม้ครูมีความพยายามศึกษาเรียนรู้การออกแบบการสอน เทคนิคการสอน วิธีการสอน และการสร้างสื่อการสอนใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน แต่เมื่อพิจารณาจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล พบว่าการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นมีเนื้อหาและกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน และไม่สอดคล้องกับบริบทจริงของสถานศึกษา และยังพบอีกว่าครูส่วนใหญ่มีความเหลื่อมล้ำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน มีความกังวลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้ครูมีวิธีที่ไม่หลากหลาย ยังคงใช้การอธิบายบรรยาย ทำให้นักเรียนมีความเบื่อหน่าย ไม่มีความสนใจในการเรียน มีวิธีการวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย และไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้วัดและประเมินผลผู้เรียนไม่ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (โรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน). 2567: 1) สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุปรียา ไตรระชันต์ และรชฎ สุวรรณภู (2565: 936-937) ที่พบปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล คือ ครูมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ไม่เท่ากัน นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ที่ต่างกัน ครูเข้าถึงเครือข่ายในการเรียนรู้ร่วมกันน้อย ครูมีทักษะการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมน้อย มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เป็นระบบ และด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ภาวะความเป็นผู้นำของครู นักเรียนไม่กล้าแสดงออก การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ไม่ชัดเจน ครูยังยึดติดกับรูปแบบ วิธีการสอนแบบเดิม และกระบวนการนิเทศ ติดตามผลการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นระบบ

การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพนั้น ปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญ คือ การปรับชุดความคิดครูให้มีความเชื่อว่าสามารถพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ได้ด้วยการเรียนรู้และมีความมุ่งมั่นพยายามและพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การฝึกหัดสั่งสมประสบการณ์ และใช้กระบวนการเรียนรู้ไปสู่การประสบความสำเร็จ ซึ่งแนวทางการพัฒนา คือ การสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองโดยการเข้ารับการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่บุคคล กลุ่มหนึ่งมารวมกลุ่มกัน และมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือการปรับปรุงและพัฒนา การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ

การวางแผนการดำเนินการ การลงมือปฏิบัติควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริงหรือการใช้งานเป็นฐานของการพัฒนาการตรวจสอบผล การปฏิบัติงาน และการสะท้อนผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (มารุต พัฒนาผล. 2554: 2) ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการพัฒนาครูอย่างหนึ่ง คือ แนวคิดการพัฒนาครูด้วยกระบวนการการวิจัยปฏิบัติการ เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เป็นวงจรอย่างต่อเนื่องมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ซึ่งเป็นแนวทางการวิจัยปฏิบัติการที่เป็นที่นิยมและยอมรับร่วมกันว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพของผู้ปฏิบัติงานมากกว่าแบบอื่นๆ โดยกระบวนการเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานที่อาศัยความร่วมมือของสมาชิกที่เกี่ยวข้องในการวางแผนปฏิบัติการ (Action planning) การปฏิบัติ (Act) การสังเกต (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) ร่วมกันทุกขั้นตอน เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน มุ่งสร้างความเข้าใจและพัฒนาวิชาชีพให้ผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาคนก่อนการพัฒนางาน พัฒนาระบบและนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในที่สุด และในปัจจุบันระบบและกลไกที่ใช้ในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง คือ แนวคิดการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development) ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกัน ร่วมมือรวมพลัง ช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกันของผู้บริหารและครู ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สภาพปัญหา กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน สะท้อนผลการปฏิบัติงาน และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ส่งผลให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ การที่ครูมีความรู้ มีทักษะที่เหมาะสม และมีสมรรถนะที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Darling-Hammond. 1999: 1-44; Brookfield. 1995: n.p.)

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาครูให้มีการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เพื่อพัฒนาการปฏิบัติการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลให้เกิดผลลัพธ์กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตอบสนองความต้องการของครูเป็นรายบุคคลได้อย่างต่อเนื่อง และทำให้ครูได้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมมือรวมพลัง ปฏิบัติและเรียนรู้ร่วมกันจนสามารถนำไปปรับใช้แก้ปัญหาของครูได้อย่างเหมาะสมในแต่ละบริบทของการจัดการศึกษา นำไปสู่การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดกระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.1 แนวคิดการวิจัยปฏิบัติการ เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูโดยการเปิดโอกาสให้ครูได้ตรวจสอบวิเคราะห์ปัญหาด้านวิธีการสอน วางแผน ค้นหาความจริง ดำเนินงานตามแผนต่างๆ และสะท้อนผลการปฏิบัติ ทุกขั้นตอนต้องอาศัยการมีส่วนร่วม

ร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคมพร้อมๆ กัน การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าหาวิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยนำไปทดลองใช้จริงพร้อมทั้งสังเกตและสะท้อนผลที่ได้ดำเนินงานพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามขั้นตอนการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนกลับ (Reflecting) จนบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ โดยทุกขั้นตอนจำเป็นต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ปรับปรุงกลยุทธ์ไปสู่แผนปฏิบัติ สังเกตและสะท้อนผล การปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น (Kemmis. 1988: n.p.; Kemmis & McTaggart. 1990: 8)

1.2 แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาคุณภาพครูโดยใช้วิธีการให้ความร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชา ด้านประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะและเพิ่มประสิทธิภาพครูให้มีความเป็นครู มืออาชีพ (Hord. 1997: 39-44) ในขณะที่ DuFour, DuFour & Eaker (2008: 10) ให้ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการร่วมมือรวมพลังของครูอย่างต่อเนื่อง ในการสืบสอบและวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่ผลที่ดีกว่าของผู้เรียน การปฏิบัติในชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้วิธีปฏิบัติงานเชิงลึกที่ได้ผลระหว่างครู ส่วน McLaughlin & Tolbert (2006: 39) ให้ความหมายชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู หมายถึง การร่วมมือรวมพลังของครูในการทำงานเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติและการตรวจสอบหลักฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในชั้นเรียน ดังนั้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สภาพปัญหา กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน สะท้อนผลการปฏิบัติงาน และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาวิชาชีพครู และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมส่งผลให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน

1) หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีดังนี้ (ซาโต มานาบุ. 2562: 23-26; DuFour, DuFour & Eaker. 2008: 12)

1.1) โรงเรียนต้องกำหนดนโยบาย กระบวนการปฏิบัติต่างๆ เป้าหมายในสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้อุทิศติดตามดูแล การสนับสนุนส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2) ผู้บริหารและครูต้องสร้างวัฒนธรรมร่วมมือรวมพลัง ทำงานร่วมกับแบบบูรณาการและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคนด้วยกัน

1.3) การทำงานร่วมกันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมุ่งเน้นผลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือเจตคติของผู้เรียน โดยครูทุกคนต้องพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการปรึกษาหารือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตการปฏิบัติงาน และสะท้อนผลเพื่อปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

1.4) ผู้บริหารและครูต้องสร้างสังคมที่เป็นประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียน มีบรรยากาศของการรับฟังซึ่งกันและกัน การสื่อสารในเชิงพูดจาปฏิสัมพันธ์กัน และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ

2) คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2563: n.p.)

2.1) สร้างข้อตกลงร่วมกันทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.2) กำหนดเป้าหมายมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2.3) การร่วมมือรวมพลังของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

2.4) เยี่ยมชั้นเรียนและเปิดรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

2.5) สะท้อนผลการปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกัน

3) สมาชิกของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย (สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. 2561: 43-45; ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. 2561: 69-70)

3.1) สมาชิกที่เป็นครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้สอน (Model teacher) ครูเพื่อนร่วมเรียนรู้ (Buddy teacher)

3.2) สมาชิกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง (Mentor) ผู้บริหารสถานศึกษา (Administrator) ผู้เชี่ยวชาญ (Expert)

3.3) ครูผู้นำกลุ่ม (Process leader/Implementator) ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

4) กิจกรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ (สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. 2561: 43-45; ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. 2561: 69-70)

- 4.1) กำหนดประเด็นการเรียนรู้ร่วมกัน
- 4.2) การพัฒนาบทเรียนร่วมกันและการเปิดชั้นเรียน
- 4.3) การสื่อสารด้วยสุนทรียสนทนาและการเรียนรู้ร่วมกัน
- 4.4) การชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง
- 4.5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิด

5) กระบวนการของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 6 ขั้นตอน ซึ่งเรียกว่ากระบวนการ “SCCER-P” ดังนี้ (DuFour, DuFour & Eaker. 2008: 83-120; Caine & Caine. 2010: n.p.)

5.1) กำหนดบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared values and norm) เป็นการร่วมกันรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน เตรียมครูเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน

5.2) วางแผนและกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (Collective responsibility for students learning) เป็นการร่วมพัฒนาแนวความคิดและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่จะสร้างเสริม จุดแข็ง และกำจัดจุดอ่อน ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน แบ่งปันอย่างมีลำดับ แสวงหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน กำหนดเป้าหมายด้านการเรียนการสอน ร่วมกัน ระดมความคิดเห็น ร่วมมือกันวางแผน และออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหาหรือวิธีปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงร่วมกัน

5.3) ร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration) เป็นการร่วมกันนำแนวทางการคิดและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ไปใช้ โดยทบทวนผลการปฏิบัติที่ได้ร่วมกัน วิเคราะห์การสอน วางแผนพัฒนาการสอน และร่วมมือรวมพลัง ดำเนินกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน

5.4) เปิดรับการชี้แนะและเยี่ยมชมชั้นเรียน (Expert Advance and Study Visit) เป็นการร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของเพื่อนร่วมกัน เปิดรับการชี้แนะผู้รู้และการเยี่ยมชมชั้นเรียน

5.5) สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection Dialogue) เป็นการร่วมกันสนทนาที่มุ่งเน้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ทบทวนหลังการปฏิบัติจริง วิเคราะห์ผลข้อค้นพบและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนที่เกิดประสิทธิผลและส่วนที่ยังไม่บรรลุผล

5.6) เผยแพร่สู่สาธารณะและสร้างเครือข่าย (Public Dissemination) เป็นการร่วมกันประยุกต์ให้ข้อมูลความรู้ใหม่ๆ ในการปรับปรุงพัฒนาส่วนที่ยังไม่บรรลุในวงจรการเรียนรู้รอบต่อไป แพร่สู่สาธารณะและสร้างเครือข่าย และต่อยอดความรู้

โดยสรุป แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาคุณภาพครูผ่านกระบวนการ กำหนดบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน วางแผนและกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ร่วมกัน เปิดรับการชี้แนะและเยี่ยมชมชั้นเรียน เปิดรับการชี้แนะและเยี่ยมชมชั้นเรียน สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน เผยแพร่สู่สาธารณะและสร้างเครือข่าย มุ่งเน้นผลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือเจตคติของผู้เรียน

1.3 การประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาครู การนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู จึงเป็นกระบวนการดำเนินการมีลักษณะเฉพาะเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม มุ่งเน้นการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาการทำงานและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาครู โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ภารกิจ และวิสัยทัศน์ ไปสู่การลงมือปฏิบัติงานและกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (Mertler. 2018: 14) และช่วยสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เข้มแข็งในสถานศึกษา (Sagor. 2010: 140) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ก่อให้เกิดข้อดีต่อสถานศึกษาและครูดังนี้

- 1) มุ่งเน้นการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 2) ก่อให้เกิดความร่วมมือครูและผู้บริหารในสถานศึกษาในการค้นหาความรู้ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- 3) ปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงาน พัฒนาการงานและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- 4) สร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมกันทำงานเป็นทีมในโรงเรียนตอบสนองความต้องการทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่
- 5) สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 6) ยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล
- 7) ใต้นวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ รายงานการวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

2.1 ยุคดิจิทัล หมายถึง การที่คนรุ่นใหม่ในยุคดิจิทัลมีความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาทักษะเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลอย่างเป็นระบบ ซึ่งการรู้ดิจิทัล เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จำเป็นต้องแตกต่างกันตามความต้องการและสถานศึกษาของบุคคล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การใช้ หมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ทักษะพื้นฐาน เช่น การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ เว็บเบราว์เซอร์ อีเมล ไปจนถึงทักษะขั้นสูง เช่น การใช้เสิร์ชเอนจิน ฐานข้อมูลออนไลน์ และเทคโนโลยีใหม่ๆ 2) เข้าใจ เป็นทักษะในการเข้าใจบริบทและประเมินสื่อดิจิทัล เพื่อให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่พบในโลกออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการตระหนักถึงผลกระทบของเทคโนโลยีต่อพฤติกรรมและมุมมอง และ 3) สร้าง ความสามารถในการผลิตเนื้อหาและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือดิจิทัลที่หลากหลายรวมถึงการใช้ Rich Media เช่น ภาพ วิดีโอ เสียง และการมีส่วนร่วมใน Web 2.0 อย่างรับผิดชอบ (MediaSmarts. 2018: 1) การรู้ดิจิทัลครอบคลุมทักษะหลากหลายด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่ การรู้สื่อ การรู้เทคโนโลยี การรู้สารสนเทศ การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็นการรู้การสื่อสาร การรู้สังคมดังนั้นทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลที่เด็กในศตวรรษที่ 21 ต้องมี ได้แก่ 1) การรักษาด้านอัตลักษณ์ที่ดีในโลกออนไลน์ 2) การจัดสรรเวลาหน้าจออย่างเหมาะสม 3) การรับมือกับการคุกคามออนไลน์ 4) การรักษาความปลอดภัยออนไลน์ 5) การรักษาข้อมูลส่วนตัว 6) การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ 7) การบริหารจัดการร่องรอยดิจิทัล และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (World Economic Forum. 2016: 1)

2.2 การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางให้โอกาสแก่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจน พัฒนาศักยภาพของแต่ละคนให้ได้มากที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ตามศักยภาพและใช้ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยสถาบันศึกษานำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยและความต้องการของผู้เรียน มีการสื่อสารเพื่อผลของการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด มีการใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันไป (วิจารณ์ พานิช. 2555: 15-17; สุกัญญา แซ่มซ้อย. 2562: 120)

2.3 องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (สุกัญญา แซ่มซ้อย. 2562: 120; Bazzano. 2011: n.p.; White. 2015: 13; Redecker. 2017: 18-24; Fanreza. 2018: 461-463; Ally. 2019: 302-318)

1) การอำนวยความสะดวก กระตุ้นการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ ได้แก่ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมให้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ครูใช้ความรู้ด้านเนื้อหาการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกในการสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง การสร้างสรรค์และการใช้นวัตกรรมทั้งแบบ ตัวต่อตัวและแบบในสภาพแวดล้อมที่เสมือนจริง

2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและการประเมินผลตามสภาพจริง ได้แก่ ครูออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและการประเมินผลตามสภาพจริง และให้ผู้เรียนเป็นผู้ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเองและการประเมินผลความก้าวหน้าของตนเอง ประเมินผู้เรียนทั้งก่อนและหลังการเรียนในเนื้อหาและการใช้เทคโนโลยี ใช้ข้อมูลจากการประเมิน ผู้เรียนมาพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

3) การเป็นแบบอย่างการทำงานและการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ได้แก่ ครูเป็น แบบอย่างการทำงานและการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สื่อสารกับผู้ปกครองและเพื่อนร่วมงาน โดยการรู้สื่อสาร

4) การเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองดิจิทัลใช้ดิจิทัล ได้แก่ ครูเป็นแบบอย่างการเป็น พลเมืองดิจิทัล ใช้ดิจิทัลอย่างปลอดภัยถูกต้องตามกฎหมาย จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความหลากหลายของผู้เรียน มีมารยาทในการใช้สื่อดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้

5) การพัฒนาวิชาชีพและความเป็นผู้นำ ได้แก่ ครูมีการพัฒนาวิชาชีพและความเป็นผู้นำปรับใช้แอปพลิเคชัน (Application) เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยและความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ การอำนวยความสะดวก การออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและการประเมินผลตามสภาพจริง การเป็นแบบอย่างการทำงานและการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองดิจิทัลใช้ดิจิทัล การพัฒนาวิชาชีพและความเป็นผู้นำ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 สสำรวจสภาพและความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล จากครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจ

1.2 ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการพัฒนารูปแบบ แนวคิดการวิจัยปฏิบัติการ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

1.3 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหาร ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 ยกร่างรูปแบบการบริหารและคู่มือการใช้รูปแบบจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

2.2 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนส่วนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหาร โดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

3.1 นำรูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นไปใช้พัฒนาครูในปีการศึกษา 2567 โดยดำเนินการตาม 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา 2) ขั้นวางแผน 3) ขั้นปฏิบัติตามแผน 4) ขั้นสังเกตการปฏิบัติงาน 5) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

3.2 ในแต่ละขั้นตอนนี้ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ "SCCER-P" ประกอบด้วย 6 กิจกรรม คือ 1) กำหนดบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน 2) วางแผนและกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) ร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้ร่วมกัน 4) เปิดรับการชี้แนะและเยี่ยมชมชั้นเรียน 5) สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน 6) เผยแพร่สู่สาธารณะและสร้างเครือข่าย

3.3 กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับขั้น 1.1 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินเท่ากับ 0.79

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหาร ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

4.1 ประเมินความคิดเห็นของครูต่อรูปแบบการบริหารโดยใช้รูปแบบการประเมิน IPP Model ประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) เครื่องมือที่ใช้คือแบบประเมิน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

4.2 การสะท้อนผลในประเด็นจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากครูที่เข้าร่วมทำกิจกรรมของรูปแบบ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสะท้อนผล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1.1 ครูในโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) จำนวน 30 คน มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของตนเอง โดยครูมีความสามารถในการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดี จำนวน 6 คน มีการปฏิบัติได้เป็นบางส่วน จำนวน 12 คน และควรปรับปรุง จำนวน 12 คน

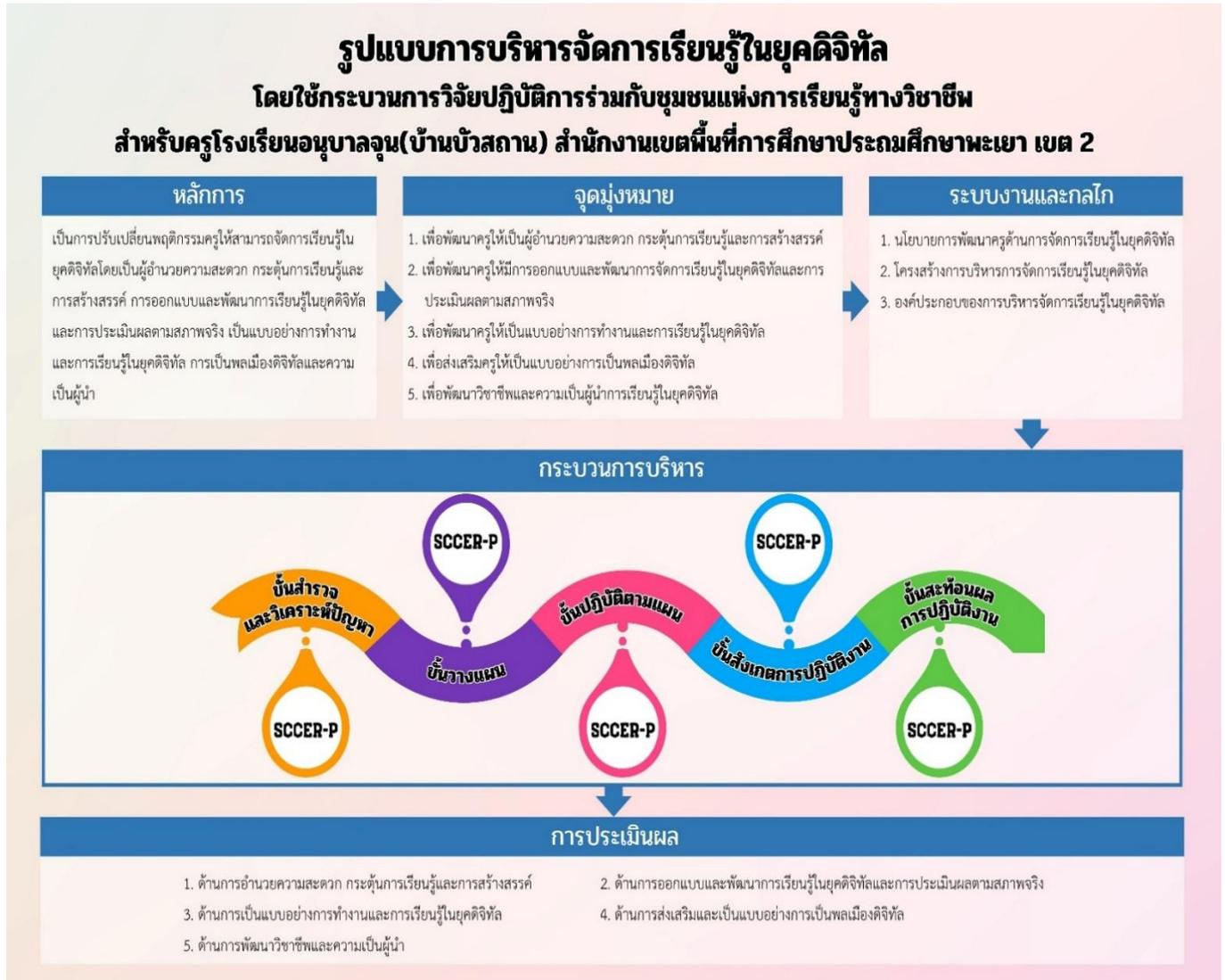
1.2 สภาพและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล พบว่า การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ทำได้โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลให้กับครู เมื่อฝึกอบรมแล้วต้องมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเข้ามาช่วย

1.3 แนวทางการสร้างรูปแบบการบริหาร ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย ระบบงานและกลไก กระบวนการบริหาร และการประเมินผล และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การอำนวยความสะดวก กระตุ้นการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ 2) การออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและการประเมินผลตามสภาพจริง 3) การเป็นแบบอย่างการทำงานและการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 4) การเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองดิจิทัล 5) การพัฒนาวิชาชีพและความเป็นผู้นำ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหาร

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ระบบงานและกลไก 4) กระบวนการบริหาร 5) การประเมินผล โดยมีกระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ "SCCER-P" โดยมีกระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา (Situation analysis) ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติตามแผน (Act) ขั้นสังเกตการปฏิบัติงาน (Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflect) ในแต่ละขั้นตอนใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เรียกว่า "SCCER-P" ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 กำหนดบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared values and norm) กิจกรรมที่ 2 วางแผนและกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (Collective responsibility for students learning) กิจกรรมที่ 3 ร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration) กิจกรรมที่ 4 เปิดรับการชี้แนะและเยี่ยมชมชั้นเรียน (Expert Advance and Study Visit) กิจกรรมที่ 5 สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection Dialogue) กิจกรรมที่ 6 เผยแพร่สู่สาธารณะและสร้างเครือข่าย (Public Dissemination)

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารและคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.52) และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.10)

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหาร

หลังการใช้รูปแบบการบริหาร ครูมีการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยรวมในภาคเรียนที่ 1/2567 คะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 107 และภาคเรียนที่ 2 มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 111.53 แสดงว่าภายหลังจากใช้รูปแบบครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสามารถนำไปใช้ได้จริง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) โดยรวมปีการศึกษา 2567

การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	ภาคเรียนที่ 1/2567 (คะแนนเต็ม)		ภาคเรียนที่ 2/2567 (คะแนนเต็ม)	
	คะแนน รวมเฉลี่ย	ระดับ คุณภาพ	คะแนน รวมเฉลี่ย	ระดับ คุณภาพ
1. ด้านการอำนวยความสะดวก กระตุ้น การเรียนรู้และการสร้างสรรค์	106.33 (120)	ดีเยี่ยม	107.33 (120)	ดีเยี่ยม
2. ด้านการออกแบบและพัฒนา การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ ประเมินตามสภาพจริง	109 (120)	ดีเยี่ยม	111.33 (120)	ดีเยี่ยม
3. ด้านการเป็นแบบอย่างการทำงานและ การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	110.33 (120)	ดีเยี่ยม	112.33 (120)	ดีเยี่ยม
4. ด้านการส่งเสริมและเป็นแบบอย่างการ เป็นพลเมืองดิจิทัล	104.67 (120)	ดีเยี่ยม	105.67 (120)	ดีเยี่ยม
5. ด้านการพัฒนาวิชาชีพ และความเป็นผู้นำ	104.67 (120)	ดีเยี่ยม	111 (120)	ดีเยี่ยม
รวม	107 (120)	ดีเยี่ยม	111.53 (120)	ดีเยี่ยม

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหาร

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยรวม

รายการ	n = 30		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{x}	S.D.	
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.63	0.33	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ	4.65	0.32	มากที่สุด
ด้านผลผลิต	4.67	0.37	มากที่สุด
โดยรวม	4.65	0.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.65, S.D. = 0.27)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.37$) ด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 4.65, S.D. = 0.32$) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x} = 4.63, S.D. = 0.33$) ตามลำดับ

การสะท้อนผลการใช้รูปแบบการบริหาร มีดังนี้ 1) จุดเด่นของรูปแบบการบริหาร คือ มีการเตรียมความพร้อมของครูก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ได้ดีมาก ทำให้เข้าใจการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น 2) จุดที่ควรพัฒนา คือ ควรจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมที่หลากหลายในการอบรมเชิงปฏิบัติการ และมีกิจกรรมให้ครูมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น 3) แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

อภิปรายผล

การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย 4 ประเด็น คือ

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่อการสร้างรูปแบบการบริหาร

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ทำได้โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกอบรมทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมากยิ่งขึ้น และการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อดูว่าสิ่งที่ครูได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จหรือไม่ และต้องให้คำชี้แนะและการช่วยเหลือในด้านใดบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะครูของ OECD (2021: 16-17) ที่กล่าวว่า การพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ทำให้ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาและนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนในที่สุด ซึ่งรูปแบบการพัฒนาครูทำได้หลายวิธี อาทิ การอบรมและสัมมนา การแลกเปลี่ยนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม การเป็นที่เลี้ยงและการชี้แนะ การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น (สิบลกุล นรินทรานุกร ณ อยุธยา. 2564: 90) จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงมีฐานคิดในการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครู คือ การนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ร่วมกันเพื่อการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครู โดยกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการพัฒนาครูที่มีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม มุ่งเน้นการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาการทำงานและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ภารกิจ และวิสัยทัศน์ ไปสู่การลงมือปฏิบัติงานและกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (Mertler. 2018: 14) และช่วยสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เข้มแข็งในสถานศึกษา (Sagor. 2010: 140)

2. การสร้างรูปแบบการบริหาร

รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย ระบบงานและกลไก กระบวนการบริหาร และการประเมินผล และจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการบริหาร ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 และทำการตรวจสอบความเหมาะสมกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า รูปแบบการบริหารและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยนำเอาผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการสรุปข้อมูลจากผลการสำรวจสภาพและความต้องการของครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาใช้กำหนดโครงสร้างรูปแบบการบริหาร ซึ่งกระบวนการสร้างรูปแบบการบริหารเป็นไปตามแนวคิดการออกแบบและพัฒนา รูปแบบของ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2559: 62) รัตนะ บัวสนธ์ (2563: 4-5) จิตติมา วรรณศรี (2563: 110) ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2563: 7) คือ การนำเอาข้อมูลพื้นฐานมาออกแบบรูปแบบการบริหารตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารก่อนนำไปใช้จริง และในการสร้างรูปแบบการบริหารได้กำหนดกระบวนการบริหารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูให้มีความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการในการร่วมกันกำหนดบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน การวางแผนและกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ร่วมกัน การเปิดรับการชี้แนะและเยี่ยมชมชั้นเรียน การสนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน การเผยแพร่สู่สาธารณะและสร้างเครือข่าย เป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผลที่ได้จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ การเกิดการตัดสินใจหรือการตีความใหม่ เห็นมุมมอง ความเชื่อ และการให้เหตุผลที่มีความสมบูรณ์และครอบคลุมมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งรูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายการ

จัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากความสามารถระหว่าง การปฏิบัติงานและใช้ผลผลิตเป็นตัวสะท้อนผลการพัฒนาครูที่เกิดขึ้น

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหาร

ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแสดงให้เห็นว่า ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของครูและบริบทการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และก่อนการจัดกิจกรรมของรูปแบบการบริหาร ผู้วิจัยได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับครูที่เข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งมีคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารที่มีคำอธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญ จุดประสงค์ แผนการใช้รูปแบบการบริหาร แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการบริหาร และให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ซึ่งกระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลดังกล่าวนี้มีหลักการสำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้ครูได้ตรวจสอบวิเคราะห์ปัญหาด้านวิธีการสอน วางแผน ค้นหาความจริง ดำเนินงานตามแผนต่างๆ และสะท้อนผลการปฏิบัติ ทุกขั้นตอนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นตัวผลักดันให้ครูต้องตระหนักถึงความสำคัญและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการจัดการเรียนการสอนของตนเอง (Kemmis, 1988: n.p.) และกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เป็นมิติของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และสร้างข้อตกลงร่วมกัน และการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การค้นหาวิธีการหรือแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การลงมือทำและเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน การนิเทศและการสะท้อนผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (DuFour, DuFour & Eaker, 2008: 12) กระบวนการดังกล่าวเมื่อนำสู่การปฏิบัติ ทำให้ครูได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้รับการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญและผู้นิเทศติดตาม จึงทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลยิ่งขึ้น

4. การประเมินรูปแบบการบริหาร

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยครูโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี (บ้านบัวสถาน) จำนวน 30 คน ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการสะท้อนผลการใช้รูปแบบ พบว่า มีการเตรียมความพร้อมของครูก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ควรจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ การให้ความรู้ การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่ารูปแบบการบริหารได้ผ่านกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hallam, et al. (2015: 193-216) ที่พบว่า ความสำเร็จของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือในทีมและความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน และ Shanks (2016: 45-53) พบว่า การใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการและแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการสนับสนุนการทำงานด้านการเรียนการสอน การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครู ร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนด้วยการสนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ปรับปรุงการวางแผนการเรียนการสอน การจัดการสอนในห้องเรียน และการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนโดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และงานวิจัยของ Whatley (2020: 13) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสังเกต และการให้ข้อมูลสะท้อนจะช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

a. รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้ สามารถนำไปพัฒนาครูในระดับการอาชีวศึกษา ระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

b. การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการบริหาร ควรจัดเตรียมเอกสารประกอบรูปแบบการบริหารและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

c. แนวทางการจัดกิจกรรมของรูปแบบการบริหาร ควรกระทำในลักษณะเชิงปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เน้นการฝึกปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการวิพากษ์การอำนวยความสะดวก กระตุ้นการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ การออกแบบ

และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลและการประเมินผลตามสภาพจริง การเป็นแบบอย่างการทำงานและการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองดิจิทัล การพัฒนาวิชาชีพและความเป็นผู้นำการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล รวมทั้งการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมากขึ้น

d. การนำรูปแบบการบริหารไปใช้ ควรใช้ตามคู่มือของรูปแบบการบริหารโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริงตามที่กำหนด และควรจัดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการบริหารให้เพียงพอและเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ดังนั้นจึงควรวิจัยและพัฒนาแบบอย่างการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะที่เหมาะสมเพื่อให้ดูว่าสิ่งที่ครูได้รับการพัฒนาเมื่อปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทำให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมากขึ้น

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลสำหรับครูโรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน) ด้านการส่งเสริมและเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองดิจิทัล มีคะแนนประเมินต่ำสุด แสดงว่า ครูยังมีความต้องการพัฒนาด้านการส่งเสริมและเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองดิจิทัล ดังนั้นจึงควรวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการส่งเสริมและเป็นแบบอย่างการเป็นพลเมืองดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. กรุงเทพฯ:

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

จิตติมา วรณศรี. (2563). นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รัตนสุพรรณการพิมพ์ 3.

ชาโต มานานุ. (2562). การปฏิรูปโรงเรียน: แนวความคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2563). การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2559). ทฤษฎีและการพัฒนาแบบอย่างการจัดการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู : กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. นนทบุรี: M & N Design.

พระมหาเมธี จันทวิโส และคณะ. (2565). ปัญหาการเรียนออนไลน์. วารสารวิชาการแสงอีสาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. 19(1), 61-68.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

มารุต พัฒนาผล. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัตนะ บัวสนธ์. (2563). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน). (2567). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566. พะเยา: โรงเรียนอนุบาลจุน(บ้านบัวสถาน).

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2563). เอกสารการเขียนรายงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับพี่เลี้ยงระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2563 (IMD 2020). กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รายงานการศึกษาการพัฒนาคุณภาพจากผลการทดสอบ O-NET และ PISA. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.

- (2565). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2564 สภาวะการณ์การจัดการศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. (2561). **ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษา**. ใน **ประมวลสาระชุดวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ หน่วยที่ 1-7**. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช.
- สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2564). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาแนวใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุปรียา ไตรระชันต์ และรชฏ สุวรรณภูมิ. (2565). **สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1**. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(3), 931-944.
- Ally, M. (2019). **Competency profile of the digital and online teacher in future education**. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 20(2). 301-318.
- Bazzano, D. (2011). **Teaching skills: What 21st century educator need to learn to survive**. Retrieved from <https://www.masternewmedia.org/teaching-skills-what-21st-century-educators-need-to-learn-to-survive/>.
- Brookfield, S. (1995). **Becoming a Critically Reflective Teacher**. New York: Wiley.
- Caine, R.N. & Caine, G. (2010). **Strengthening and Enriching Your Professional Learning Community: The Art of Learning Together**. Alexandria: ASCD.
- Darling-Hammond, L. (1999). **Teacher Quality and Student Achievement**. Washington: Centre for the study of teaching and policy, University of Washington.
- DuFour, R.; DuFour, R. & Eaker, R. (2008). **Revisiting Professional Learning Communities at work**. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Fanreza, R. (2018). **The quality of teacher in digital era**. In *Proceedings of the 5th International Conference on Community Development (AMCA 2018)*. N.P.: Atlantis.
- Hallam, P.R., et al. (2015). **Trust and Collaboration in PLC Teams: Teacher Relationships, Principal Support, and Collaborative Benefits**. *NASSP Bulletin*. 99(3) (Sep.), 193-216.
- Hord, S.M. (1997). **Professional Learning Communities: Communities of Inquiry and Improvement**. Austin: Southwest Educational Development Laboratory
- Kemmis, S. (1988). **Action Research**. In Keeves, J.P. (ed). **Educational Research Methodology and Measurement: An International Handbook**. Oxford: Pergamon Press.
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1990). **The Action Research Planner**. (3rd ed). Victoria: Deakin University.
- McLaughlin, M.W. & Talbert, J.E. (2006). **Building School-based Teacher Learning Communities: Professional Strategies to Improve Student Achievement**. New York: Teachers College Press.
- MediaSmarts. (2018). **Digital Media Literacy**. Retrieved from <https://mediasmarts.ca/digital-media-literacy>
- Mertler, C.A. (2018). **Action Research Communities: Professional Learning, Empowerment Through Collaborative Action Research**. London: Routledge.

- OECD. (2021). **Teacher professional development**. Retrieved from <https://gpseducation.oecd.org/revieweducationpolicies/#!node=41732&filter=all>
- Redecker, C., & Punie, Y. (2017). **European framework for the digital competence of educators: Dig Comp Edu**. Luxembourg: Office of the European Union.
- Sagor, R. (2010). **Collaborative Action Research for Professional Learning Communities**. Bloomington, IN.: Solution Tree.
- Shanks, J. (2016). **Implementing Action Research and Professional Learning Communities in a Professional Development School Setting to Support Teacher Candidate Learning. School-University Partnerships**. 9(1) (Spring), 45-53.
- Whatley, R. A. M. (2020). **Enhancing Teacher Efficacy and Competency for Project-Based Learning in Middle Grades Math and Science Classes**. Retrieved from https://getd.libs.uga.edu/pdfs/whatley_richard_a_201805_edd.pdf
- White, J. (2015). **Digital literacy skills for FE teachers**. London: SAGE.
- World Economic Forum. (2016). **Fostering Social and Emotional Learning through Technology**. Retrieved from https://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Vision_for_Education.pdf